

САВЛАДАТИ ВРЕМЕ ИЛИ ПОСЛЕ ТРИДЕСЕТ ПРОЛЕЋА

Сваки почетак, унатраг гледано, делује помало безазлено и чисто, нарочито када повелики размак између временске тачке почетка и тачке са које се упућује поглед, заклони многе појединости што такву слику нарушавају. А почетак *Повеље* значио је заправо залазак и узмак једног другог наслова, може се рећи првенца краљевачке књижевне периодике, листа *Окћобар*. Да ли је *Окћобар* узроковао *Повељу*, да ли би (и кад би) *Повеље* било да група младих људи средином шездесетих година није покренула једно књижевно гласило, које је, потом, нагнало „институционалну” краљевачку културу да реагује оснивањем *Повеље*, у извесним околностима које савременици и актери тумаче на различите начине? То, напokon, више и није од значаја. Где је то време, и где су тадашњи разлози, сада? Плусквам-перфект.

Повеља је, ако не другим, на самом заметку, утемељила себе, дубоко и срећно, својим именом. По сведочењима, овом часопису кумовао је један вљажан човек, чији је делокруг био широк а учинак знатан, почивши Радомир Станић, прегалац заштите културних добара. И то његово кумовање овом часопису било је „заштитно” усмерено: у времену лажног идентитета, опоменути на основе правога, баш у граду израслом на пољани крај Жичке повеље, и Првовенчаног краља и писца. Недуго потом, староставни симболички темељ имена часописа преведен је у тада прихватљивији контекст, те је настала *Повеља окћобра*, октобра — донекле митског револуционарног, а однекле страдалног краљевачког.

Сведочења о том периоду *Повеље* помињу уредника који није дао да у часопис промакне ни помен о делу најчувенијег тада писца-отпадника, и који је из есеја о Бројгеловој „Вавилонској кули” редом избацивао библиј-

ске наводе. Листамо, у дугом низу свезака, и тематски број *Повеље октобра* (јануар—мај 1981) спонтаног наслова „Кад те заболи душа” који је сабрао цветник „нове југословенске поезије о...” — знамо већ коме. Сећају се савременици и опасних речи: „на шта се троше радничке паре”, којим је „у форумима” грмео један, данас врло национално утемељен интелектуалац, поводом објаве превода текста Јосифа Бродског „О тиранији”. Ех.

Повеља, засад, издржава. Издржаваће ваљда и надаље на десеткова-ној сцени српске књижевне периодике. И због тога је значење овог часописа веће него раније. О *Повељи* се, данас, више не говори као о „добром часопису из унутрашњости”, већ само као „добром часопису”. А тако се говори и о Краљеву као књижевној средини. Свако ко је у Краљеву почео да пише прво је објавио у *Повељи*, као овдашњем пролазу у књижевни свет. Неки су се отиснули даље, и још даље.

У врху импресума овог часописа остао је да стоји податак: „Прва свеска часописа *Повеља* изашла је у пролеће 1971. године.”

У пролеће и треба почињати.

„НАША ПОВЕЉА”, као и сваки други завет и аманет, жели да сачува траг постојања и хтења једне генерације у овом простору и њених покушаја да се у свести савременика и оних који долазе и који ће доћи макар како и колико огласи”, отвориће тако прву страницу прве *Повеље* њен први уредник Страхиња Војиновић. Може ли се без оваквог патетичног наноса ишта озбиљно почети, и шта је уосталом патос ако није тон којим се гласи нека дубља, основнија истина? Писац ових редова, тог пролећа, тек што је дошао на свет, и сада, ево, чита једну поруку која је и њему упућена. „Древна Жича опомиње”, наставиће први уредник, „да су се око ових река људи и раније трудили да савладају време.” О томе овде реч. Савладавати време.

Повеља има и даље да поступа по налогу речи које стоје на њеном почетку. За свога времена.

25. априла 2001. године

Драган Хамовић